

Aneta KRAŻEWSKA*

Luiza OSSOWSKA**

ZRÓŻNICOWANIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ GMIN NADMORSKICH W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Zarys treści: Głównym celem badań było określenie zróżnicowania atrakcyjności turystycznej gmin nadmorskich województwa zachodniopomorskiego. Zakres czasowy analizy obejmuje dane z 2018 roku. W ramach metod badawczych zastosowano metodę rang. Dane pochodzą ze źródeł wtórnych, takich jak: literatura przedmiotu, dane GUS oraz zasoby Internetu. Do określenia poziomu atrakcyjności turystycznej badanych gmin wykorzystano wskaźniki zagospodarowania turystycznego, a także wskaźniki dotyczące walorów krajoznawczych i dostępności komunikacyjnej, tj. wskaźnik Baretje-Deferta, wskaźnik gęstości bazy noclegowej, odsetek obszarów prawnie chronionych, liczba imprez kulturalnych organizowanych w gminach nadmorskich, zróżnicowanie długości brzegu morskiego, położenie wobec dróg krajowych, odsetek terenów kolejowych. W wyniku przeprowadzonych analiz potwierdzono założenie, zgodnie z którą pomimo rozwiniętej funkcji turystycznej gminy nadmorskie województwa zachodniopomorskiego są zróżnicowane pod względem atrakcyjności turystycznej.

Słowa kluczowe: atrakcyjność turystyczna, gminy nadmorskie, województwo zachodniopomorskie.

Wprowadzenie

Dokonując przeglądu literatury przedmiotu można napotkać różne definicje atrakcyjności turystycznej. Istotnym aspektem tego zjawiska jest niewątpliwie oferta obejmująca dobra lub usługi. Atrakcyjność zazwyczaj kojarzy się z cechami charakteryzującymi dany podmiot, przedmiot czy też obszar, które wzbudzają nasze zainteresowanie i przyciągają naszą uwagę. Na atrakcyjność turystyczną składają się walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne,

* Absolwentka studiów II stopnia na kierunku Zarządzanie, Wydział Nauk Ekonomicznych, Politechnika Koszalińska

** Katedra Polityki Ekonomicznej i Regionalnej, Wydział Nauk Ekonomicznych, Politechnika Koszalińska

a także dostępność komunikacyjna¹. Atrakcyjność turystyczna jest zagadnieniem złożonym, a tym samym trudnym do zdefiniowania. Poza warunkami środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz społecznego, ważny aspekt w ocenianiu odgrywa czynnik psychologiczny². W gospodarce rynkowej, gdzie dominuje rynek nabywcy postrzeganie danego produktu za atrakcyjny ma znaczący wpływ na jego przewagę konkurencyjną³. Z kolei A. Rapacz definiuje to pojęcie jako pewnego rodzaju siłę, z jaką dany obiekt, miejsce bądź zjawisko przyciągają turystów⁴. Atrakcyjność turystyczną można rozumieć też jako stopień nasycenia zmiennymi czynnikami takimi jak:

- wielkość oraz jakość walorów krajoznawczych (pierwotna siła będąca warunkiem powstania turystyki w danym miejscu, a także jej rozwoju),
- sposób zagospodarowania turystycznego,
- dostępność komunikacyjna danego obszaru (zapewnienie mobilności odwiedzającym),
- stopień zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego⁵.

Można wyróżnić trzy znaczenia atrakcyjności turystycznej. Można rozumieć ją jako pojęcie subiektywne, gdzie ocenie podlega obszar lub też obiekt poprzez własne doświadczenia, przekonania, a także wartości. Może być to również wynik wszelkiego rodzaju klasyfikacji, przykładem może być tu kategoryzacja obiektów noclegowych (atrakcyjność ideograficzna). Następnie atrakcyjność można rozumieć jako waloryzację, gdzie wykorzystywana jest określona technika badawcza (np. metoda bonitacji punktowej)⁶.

Do czynników odgrywających ważną rolę zaliczamy także wielkość i jakość walorów krajoznawczych, jednak równie ważne jest zapewnienie turystom wygodnej mobilności w danym regionie⁷. Znaczące są także czynniki kulturowe, społeczne oraz psychologiczne. Atrakcyjność turystyczna charakteryzuje się uniwersalnością oraz względnością. Uniwersalność ma miejsce, gdy atrak-

¹J. Kaczmarek, A. Stasiak, B. Włodarczyk, *Produkt turystyczny*, PWE, Warszawa, 2005, s. 53.

²A. Jackowski, J. Warszńska, *Podstawy geografii turystyki*, PWN, Warszawa, 1978.

³A. Balińska, *Atrakcyjność turystyczna wybranych gmin wiejskich Podlasia w opinii turystów*, (w:) *Potencjał turystyczny regionów*, A. Balińska (red.), Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa, Warszawa, 2009, s. 33-42.

⁴A. Rapacz, (red.), *Współpraca i integracja w turystyce w euroregionie Nysa w perspektywie członkostwa w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, 2004, Wrocław.

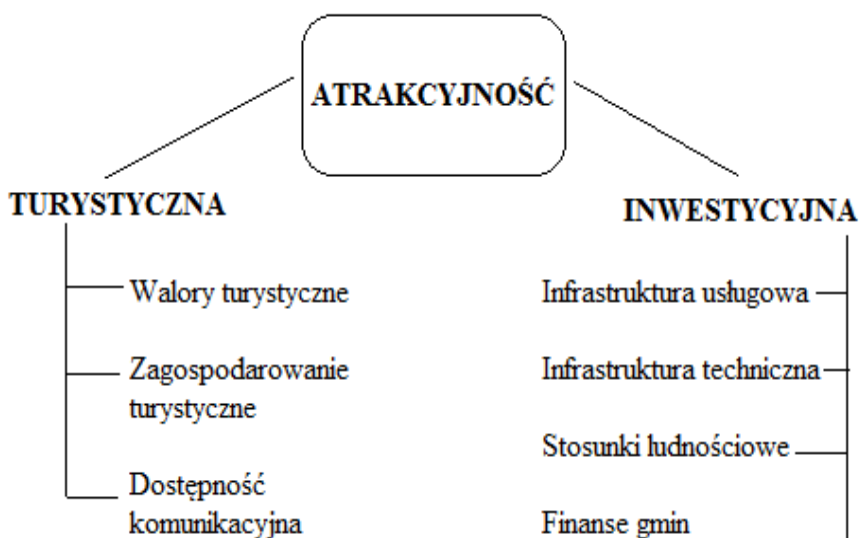
⁵M. Jedlińska, U. Szubert-Zarzewny, *Gospodarka turystyczna*, Wyd. Akademii Ekonomicznej, Wrocław, 1994, s. 36.

⁶R. Seweryn, *Zróżnicowanie atrakcyjności turystycznej Polski w układzie przestrzennym. Próba pomiaru*, „Problemy Turystyki”, Nr 1-4, 2003.

⁷A. Rapacz (red.), op. cit., s. 56-58.

cyjny jest obszar czy obiekt dla ogółu turystów. Względność ma związek z określonymi formami turystyki (np. turystyka rowerowa, uzdrowskowa, kulturowa)⁸.

Zdaniem W. Kurka „czynnikiem przemian przestrzennych nie jest już bezpośrednio osoba turysty, lecz proces zagospodarowania turystycznego, którego celem jest przystosowanie przestrzeni na potrzeby ruchu turystycznego; w wyniku tego procesu powstają konkretne obiekty i urządzenia turystyczne oraz adaptowane do określonych form turystyki tereny rekreacyjne”⁹.

Rysunek 1. Elementy atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej

Źródło: G. Gołębski (red.), *Kompendium wiedzy o turystyce*, PWN, Warszawa – Poznań, 2002.

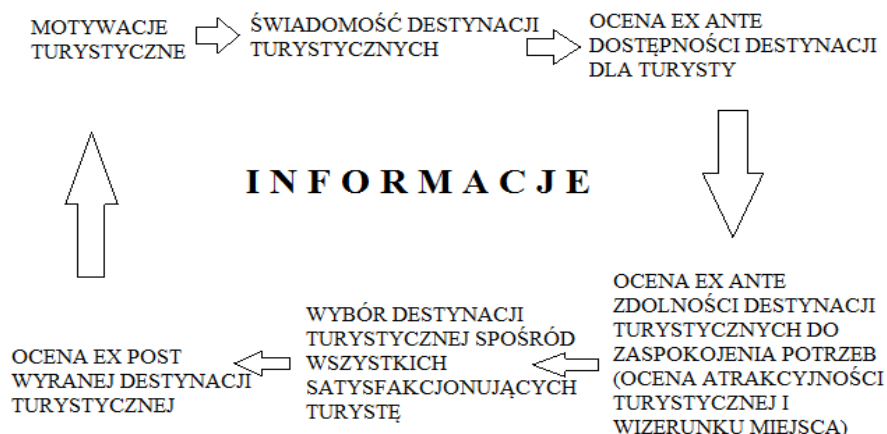
Ocena atrakcyjności z punktu widzenia doznań turystów może być alternatywą dla metod powszechnie dominujących, których subiektywnie wytyczane kryteria nie mają zazwyczaj związku z gustami i preferencjami turystów¹⁰.

⁸E. Wiśniewski, *Ocena atrakcyjności turystycznej powiatów województwa zachodniopomorskiego*, (w:) *Gospodarka turystyczna w regionie. Wybrane problemy funkcjonowania regionów, gmin i przedsiębiorstw turystycznych*, A. Rapacz (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, 2013, s. 324-325.

⁹W. Kurek (red.), *Turystyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2007, s. 446.

¹⁰M. Nowacki, *Wrażenia osób zwiedzających atrakcje turystyczne*, „Folia Turistica”, 2003, nr 14, 117-132.

Atrakcyjność turystyczna a atrakcyjność dla inwestorów niekoniecznie są zawsze zgodne, ponieważ mogą je determinować inne czynniki¹¹. Na rysunku 1 przedstawiono podział na elementy decydujące o atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszaru.

Rysunek 2. Proces wyboru destynacji turystycznej

Źródło: A. Rapacz, D. Jaremen, *Atrakcyjność turystyczna jako czynnik wyboru destynacji turystycznej*, „Ekonomiczne Problemy Usług”, 2011, nr 75, s. 134.

Na atrakcyjność turystyczną składają się różne czynniki mające wpływ na rozwój turystyki w danej destynacji turystycznej bądź też danym obiekcie. Zatem jest to ogół walorów turystycznych, zagospodarowania a także dostępności komunikacyjnej danego obszaru, gdzie znaczenie ma również postawa społeczności lokalnej wobec turystów.

Atrakcyjność turystyczna to właściwości obszaru, które są przedmiotem zainteresowania turystów. Proces planowania podróży turystycznej jest częścią składową zachowań nabywców na rynku turystycznym. Przy podejmowaniu decyzji turysta zadaje sobie różne pytania, których odpowiedzi ułatwiają dokonanie wyboru związanego z wyjazdem w celach turystycznych. Wyznaczają one kierunek wyjazdu, cel, a także sposób organizacji i proces realizacji podróży turystycznej (rysunek 2). Ocena atrakcyjności terenu w aspekcie turystycznym jest skomplikowaną procedurą¹². Przy wyborze metody oceny atrakcyjności

¹¹A. Tomczyk, *Atrakcyjność turystyczna regionu - aspekt teoretyczny oraz praktyczne zastosowanie jednej z metod jej oceny*, Problemy Turystyki, 2005, Nr 28 (3-4), s. 19-35.

¹²D. Sołowiej, *Podstawy metodyki oceny środowiska przyrodniczego człowieka*, Wyd. UAM, Poznań, 1992.

turystycznej danego regionu prócz ogólnej charakterystyki obszaru należy uwzględnić również jego specyfikę. Duże znaczenie ma właściwy dobór elementów będących przedmiotem oceny. Istotny jest również dobór metody oceny walorów obszaru poddanego analizie¹³.

Wśród stosowanych metod oceny atrakcyjności turystycznej należy wymienić waloryzację¹⁴. Metoda ta ma charakter subiektywny, ponieważ jest to postrzeganie z punktu widzenia jednostki dokonującej badania. Waloryzacja polega na określeniu zbioru obiektów znajdujących się na danym obszarze, który powinno się sklasyfikować w taki sposób, żeby każdemu odpowiadała określona wartość¹⁵.

Często stosowaną metodą oceny atrakcyjności turystycznej jest bonitacja punktowa¹⁶. Polega ona na przypisywaniu punktów określonym polom oceny, które przedstawiają nasilenie poszczególnych elementów czy też zjawisk przyrodniczych podlegających analizie. Następnie wyznaczana jest suma punktacji części składowych i klasyfikowana do ustalonych wcześniej przedziałów wartości. Pozytywnym aspektem tej metody jest obiektywny wynik umożliwiający porównanie rozwiązań konkretnych pól podlegających ocenie¹⁷.

W przypadku zbiorowości opisywanych przez liczny zespół zmiennych najczęściej stosowane są metody wielowymiarowej analizy porównawczej, a szczególnie metody taksonomiczne¹⁸. Wśród tej grupy metod należy wymienić miernik syntetyczny i metodę rang. Analizowane cechy charakteryzują się stymulującym lub destymulującym charakterem, co oznacza, że wzrost oceny ma związek ze wzrostem oceny bądź przeciwnie – ze spadkiem¹⁹.

¹³J. Radziejowski, *Problemy oceny środowiska geograficznego dla potrzeb turystyki*, „Przegląd Geograficzny”, 1979, s. 51.

¹⁴K. Kożuchowski, *Walory przyrodnicze w turystyce i rekreacji*, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań 2005, s. 204-205.

¹⁵Z. Kruczek, *Atrakcje turystyczne, Fenomen, typologia, metody badań*, Wydawnictwo Proksenia, Kraków, 2011, s. 129.

¹⁶G. Bezkowska, *Problemy oceny walorów przyrodniczych dla turystyki i rekreacji na obszarze Nizin Środkowopolskich*, „Turystyka i Hotelarstwo”, 2003, nr 4, s. 4.

¹⁷J. Koźma, *Metodyka waloryzacji przestrzennej pokrycia terenu i obiektów ochrony przyrody na potrzeby oceny konfliktowości potencjalnej eksploatacji kopalin w obszarach perspektywicznych*, Przegląd Geologiczny, 2015, nr 63 (9), s. 581-582.

¹⁸G. Gołębski (red.), *Kompendium wiedzy o turystyce*, PWN, Warszawa – Poznań, 2002.

¹⁹I. Potocka, *Atrakcyjność turystyczna i metody jej identyfikacji*, (w:) *Uwarunkowania i plany rozwoju turystyki*, tom III, *Walory i atrakcje turystyczne. Potencjał turystyczny. Plan rozwoju turystyki*, Z. Młynarczyk, A. Zajadacz (red.), UAM, Poznań, 2009, s. 24.

Cel i metoda badawcza

Głównym celem badań było określenie zróżnicowania atrakcyjności gmin nadmorskich województwa zachodniopomorskiego. Dodatkowo przyjęto założenie, zgodnie z którym pomimo rozwiniętej funkcji turystycznej gminy nadmorskie województwa zachodniopomorskiego są zróżnicowane pod względem atrakcyjności turystycznej.

Z uwagi na przesłanki merytoryczne, a także dostępność danych – do określenia poziomu atrakcyjności turystycznej badanych gmin wykorzystano:

1. Wskaźniki zagospodarowania turystycznego:
 - Wskaźnik Baretje-Deferta (liczba miejsc noclegowych na 100 mieszkańców),
 - Wskaźnik gęstości bazy noclegowej (liczba miejsc noclegowych na 1 km²).
2. Wskaźniki dotyczące walorów krajoznawczych:
 - % obszarów prawnie chronionych,
 - Liczba imprez kulturalnych organizowanych w gminach nadmorskich,
 - Zróżnicowanie długości brzegu morskiego.
3. Wskaźniki dostępności komunikacyjnej:
 - Położenie wobec dróg krajowych,
 - % terenów kolejowych,
 - Poziom atrakcyjności turystycznej określono przy zastosowaniu metody rangowania.

Metoda rang jest to prosta analiza wielowymiarowa, umożliwiająca uporządkowanie zbioru danych, w przypadku, gdy poziom cech jest różny w danych jednostkach badawczych. Ze względu na określoną cechę przypisuje się każdej z jednostek odpowiednią rangę – kolejny numer w zbiorze. Można dokonać uogólnienia, sumując rangi różnych cech (dla poszczególnych jednostek) a następnie dzieląc tę sumę przez liczbę cech – otrzymując średnią wartość rangową każdej badanej jednostki. Metoda ta umożliwia stosunkowo szybko dokonać klasyfikacji wielocechowej²⁰.

Wyniki badań

W tabeli 1 przedstawiono wyniki obliczeń wskaźnika Baretje'a-Deferta. Wynik działania większy od stu oznacza, że funkcja turystyczna jest dobrze wykształcona. Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że najlepiej wy-

²⁰J. Parysek, L. Wojtasiewicz, *Metody analizy regionalnej i metody planowania regionalnego*, Warszawa, 1979; R. Domański, *Zasady geografii społeczno-ekonomicznej*, Warszawa, 1998.

kształcona funkcja turystyczna dotyczy gmin: Rewal, Mielno, Dziwnów i Ustronie Morskie oraz Międzyzdroje. Z kolei najslabiej wykształcona funkcja turystyczna wśród badanych gmin jest w gminach Będzino, Wolin, a następnie Świnoujście oraz Trzebiatów. W gminach tych przeważają inne funkcje gospodarcze (np. rolnictwo).

Tabela 1. Wskaźniki zagospodarowania turystycznego w gminach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego (2018 rok)

Wyszczególnienie	Wskaźnik Baretje'a-Deferta (miejsca noclegowe na 1000 mieszkańców)	Wskaźnik gęstości bazy noclegowej (miejsca noclegowe na 1 km ²)
Świnoujście (m)	28,64	58,01
Międzyzdroje (m-w)	106,41	60,71
Wolin (m-w)	7,70	2,88
Dziwnów (m-w)	255,58	267,82
Rewal (w)	430,96	405,00
Trzebiatów (m-w)	31,97	23,05
Kołobrzeg (m)	38,86	692,96
Kołobrzeg (w)	63,23	48,06
Ustronie Morskie (w)	181,56	117,63
Będzino (w)	0,66	0,34
Mielno (m-w)	354,10	280,19
Darłowo (m)	35,82	246,40
Darłowo (w)	75,94	22,51
Postomino (w)	63,54	19,36

Źródło: Obliczono na podstawie: <https://bdl.stat.gov.pl/> (15.09.2020).

Tabela 1 obrazuje również wyniki obliczeń dotyczących wskaźnika gęstości bazy noclegowej. Dane prezentują się następująco: gmina miejska Kołobrzeg, Rewal, Mielno, Dziwnów oraz miejska gmina Darłowo mają bardzo dużo miejsc noclegowych zlokalizowanych w pobliżu. Natomiast niski poziom gęstości bazy noclegowej występuje w gminie Będzino, Wolin, Postomino, Trzebiatów oraz wiejskiej gminie Kołobrzeg. Zdecydowanie gęściej rozbudowana jest baza noclegowa w miastach. Natomiast słabiej – na obszarach wiejskich i na obszarach dominacji innych funkcji gospodarczych.

W tabeli 2 przedstawiono dane dotyczące walorów krajoznawczych w badanych gminach. W ramach walorów antropogenicznych uwzględniono organizację imprez kulturowych. Najwięcej imprez wśród badanych gmin ma miejsce w gminie miejskiej Kołobrzeg oraz Świnoujście. Wpływ na dużą liczbę uczestników ma zapewne fakt, iż te gminy spośród badanych zamieszkuje najwięcej

populacji. Spora liczba imprez odbywa się również w gminie Będzino, Trzebiatów oraz Dziwnów. Porównując liczbę organizowanych imprez w gminie Będzino w stosunku do pozostałych, biorąc pod uwagę również liczbę ludności zamieszkującą daną gminie jest ona stosunkowo duża. Natomiast najmniej wydarzeń o podobnym charakterze odbywa się w gminie Ustronie Morskie i Rewal. Można zauważyć, że w dwóch ostatnich badanych latach gmina Rewal nie organizowała żadnych imprez.

Tabela 2. Wskaźniki dotyczące walorów krajoznawczych w gminach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego (2018 rok)

Wyszczególnienie	Liczba imprez kulturowych	Odsetek obszarów prawnie chronionych	Zróznicowanie długości brzegu morskiego (grupy)
Świnoujście (m)	331	15,47	3
Międzyzdroje (m-w)	74	47,04	3
Wolin (m-w)	93	3,42	4
Dziwnów (m-w)	142	3,76	1
Rewal (w)	0	5,90	1
Trzebiatów (m-w)	140	0,41	2
Kołobrzeg (m)	358	65,45	3
Kołobrzeg (w)	21	3,19	2
Ustronie Morskie (w)	161	41,59	3
Będzino (w)	135	48,38	4
Mielno (m-w)	77	100,00	1
Darłowo (m)	67	53,44	3
Darłowo (w)	331	24,43	1
Postomino (w)	74	27,79	2

Źródło: Opracowano na podstawie: <https://bdl.stat.gov.pl/> (15.09.2020); <https://www.google.pl/maps> (3.12.2019).

Badane gminy to w większości tereny atrakcyjne przyrodniczo nie tylko z uwagi na bliskość morza, ale także ze względu na występowanie obszarów ochrony prawnej. Na analizowanym terenie występuje m.in. Woliński Park Narodowy i Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski. Odsetek obszarów prawnie chronionych jest różny w gminach nadmorskich. Gmina Mielno w całości objęta jest prawną ochroną przyrody, miasto Kołobrzeg – w większości, Międzyzdroje, Będzino i Darłowo (miasto) – w połowie. Pozostałe gminy mają niższy odsetek obszarów prawnie chronionych, najmniej gmina Trzebiatów. Zróznicowanie długości brzegu morskiego określono na podstawie mapy.

Badane gminy podzielono na cztery grupy. W grupie pierwszej znalazły się gminy o najdłuższym brzegu, a tym samym najlepszej dostępności morza i plaż. Są to gminy: Mielno, Rewal, Dziwnów i Darłowo (wiejską). Do grupy drugiej zaliczono gminy: Trzebiatów, Międzyzdroje, Świnoujście, Postomino i Kołobrzeg (wiejską). Grupa trzecia obejmuje trzy gminy: Kołobrzeg (miasto), Darłowo (miasto) oraz Ustronie Morskie. Ostatnia – czwarta grupa to dwie gminy o najkrótszej linii brzegowej – Będzino i Wolin.

Tabela 3. Wskaźniki dostępności komunikacyjnej w gminach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego (2018 rok)

Wyszczególnienie	Wskaźnik położenia wobec dróg krajowych (grupy)	Odsetek terenów kolejowych
Świnoujście (m)	2	0,63
Międzyzdroje (m-w)	2	0,31
Wolin (m-w)	2	0,24
Dziwnów (m-w)	3	0,00
Rewal (w)	3	0,47
Trzebiatów (m-w)	3	0,42
Kołobrzeg (m)	1	1,09
Kołobrzeg (w)	1	0,30
Ustronie Morskie (w)	1	0,40
Będzino (w)	1	0,27
Mielno (m-w)	3	0,02
Darłowo (m)	2	0,49
Darłowo (w)	2	0,26
Postomino (w)	2	0,00

Źródło: Opracowano na podstawie: <https://www.gddkia.gov.pl/pl/927/drogi-krajowe> (7.10.2020); [https://bdl.stat.gov.pl/\(03.12.2019\)](https://bdl.stat.gov.pl/(03.12.2019)).

Tabela 3 zawiera wskaźniki dostępności komunikacyjnej badanych gmin. Uwzględniono połączenia samochodowe i kolejowe. W podobny sposób jak zróznicowanie długości brzegu morskiego określono położenie badanych gmin wobec dróg krajowych, podzielono jednak gminy na 3 grupy. W pierwszej grupie znalazły się gminy, przez które przebiegają drogi S6 i S11. Są to gminy: Ustronie Morskie, Kołobrzeg (miejska), Kołobrzeg (wiejska) oraz Będzino. Druga grupa obejmuje gminy, przez które przebiega S3 (gmina Wolin, Świnoujście i Międzyzdroje) oraz S6 (Darłowo – gmina miejska i wiejska oraz gmina Postomino). Do trzeciej grupy zaliczono gminy, przez które nie przebiegają

bezpośrednio drogi krajowe – Mielno, Rewal, Dziwnów i Trzebiatów. W ramach dostępności komunikacyjne odniesiono się również do transportu kolejowego, a analizując odsetek terenów kolejowych w gminie. W dwóch gminach tego rodzaju połączeń nie ma w ogóle, są to Dziwnów i Postomino. W gminie Mielno komunikacja kolejowa pozostała w nieznaczonej formie – w sezonie letnim do miasta gminnego można dojechać szynobusem. Pozostałe gminy posiadają sieć kolejową, najlepiej rozwinięta charakteryzuje się Kołobrzeg (miasto) oraz Świnoujście.

Tabela 4. Rangi wskaźników atrakcyjności turystycznej w gminach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego

Wyszczególnienie	Wskaźnik Barejje-Deferta	Wskaźnik gęstości bazy nocleg.	Odsetek obszarów prawnie chronionych	Liczba imprez kulturalnych	Długość brzegu morskiego	Położenie wobec dróg krajowych	Odsetek terenów kolejowych
Świnoujście (m)	12	8	9	2	8	5	2
Międzyzdroje (m-w)	5	7	5	9	8	5	7
Wolin (m-w)	13	13	12	7	4	5	11
Dziwnów (m-w)	3	4	11	4	1	11	13
Rewal (w)	1	2	10	12	1	11	4
Trzebiatów (m-w)	11	11	14	5	13	11	5
Kołobrzeg (m)	9	1	2	1	8	1	1
Kołobrzeg (w)	8	9	13	12	5	1	8
Ustronie Morskie (w)	4	6	6	11	8	1	6
Będzino (w)	14	14	4	3	13	1	9
Mielno (m-w)	2	3	1	6	1	11	12
Darłowo (m)	10	5	3	8	8	5	3
Darłowo (w)	6	10	8	12	1	5	10
Postomino (w)	7	12	7	10	5	5	13

Źródło: Obliczenia własne.

Wartości badanych wskaźników dla poszczególnych gmin poddano rangowaniu (tabela 4) zgodnie z zasadą, że nr 1 to gmina o najkorzystniejszej sytuacji w zakresie danego zjawiska. Następnie dla każdej gminy wyznaczoną średnią wartość rangową i na jej podstawie ostateczną pozycję w rankingu (tabela 5).

Tabela 5. Pozycja w rankingu atrakcyjności turystycznej gmin nadmorskich województwa zachodniopomorskiego

Wyszczególnienie	Średnia rang	Pozycja
Świnoujście (m)	6,57	6
Międzyzdroje (m-w)	6,57	6
Wolin (m-w)	9,29	13
Dziwnów (m-w)	6,71	8
Rewal (w)	5,86	3
Trzebiatów (m-w)	10,00	14
Kołobrzeg (m)	3,29	1
Kołobrzeg (w)	8,00	10
Ustronie Morskie (w)	6,00	4
Będzino (w)	8,29	11
Mielno (m-w)	5,14	2
Darłowo (m)	6,00	4
Darłowo (w)	7,43	9
Postomino (w)	8,43	12

Źródło: Obliczenia własne.

Pierwsze miejsce w rankingu atrakcyjności turystycznej gmin nadmorskich województwa zachodniopomorskiego zajęła gmina miejska Kołobrzeg, drugie – gmina Mielno, a trzecie Rewal. Są to gminy najbardziej atrakcyjne turystycznie – o licznych walorach, rozbudowanej bazie noclegowej oraz dostępne komunikacyjnie. Na końcu rankingu znalazły się gminy: Będzino, Postomino, Wolin i Trzebiatów. Pomimo dostępu do morza w gminach tych turystyka jest mniej rozwinięta niż w pozostałych w zestawieniu. Są to m.in. tereny rolnicze, a więc z przewagą innej niż turystyczna funkcji. Pozostałe gminy uplasowały się na pośrednich pozycjach. Generalnie należy podkreślić, że analizowane obszary są atrakcyjne turystycznie, ale atrakcyjność ta jest zróżnicowana.

Podsumowanie

Turystyka jest jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się gałęzi gospodarki. Kluczowym zagadnieniem tej dziedziny jest atrakcyjność turystyczna, która może zachęcić turystów do odwiedzenia danego miejsca. Niewątpliwie największym walorem naturalnym województwa zachodniopomorskiego jest położenie umożliwiające dostęp do Morza Bałtyckiego. Zgodnie z głównym celem w pracy określono zróżnicowania atrakcyjności i funkcji turystycznej gmin nadmorskich województwa zachodniopomorskiego.

Wskaźnik Baretje-Deferta pozwala ocenić, iż pięć gmin spośród badanych ma bardzo dobrze wykształconą funkcję turystyczną. Są to gminy: Rewal, Mielno, Dziwnów, Ustronie Morskie oraz Międzyzdroje. Natomiast w dwóch gminach ta funkcja nie wykształciła się prawie w ogóle – tj. w gminie Wolin i Będzino. Są to gminy o niewielkim dostępie do wybrzeża, pełniące inne niż turystyczna funkcje społeczno-gospodarcze. Zatem z analiz wynika, że w większości badanych gmin rozwinęła się funkcja turystyczna.

W zakresie atrakcyjności turystycznej, mierzonej na podstawie walorów krajoznawczych, rozmiarów bazy noclegowej oraz dostępności komunikacyjnej, badane gminy okazały się znacznie zróżnicowane. Pierwsze trzy miejsca w zaproponowanym rankingu atrakcyjności turystycznej zajęły kolejno: miasto Kołobrzeg, gmina Mielno oraz gmina Rewal. Są to gminy popularne wśród turystów, z rozbudowaną bazą noclegową. Różni je jednak poziom dostępności komunikacyjnej, a także inne niż plaże walory krajoznawcze. Ranking zamykają cztery gminy (kolejno: Będzino, Postomino, Wolin i Trzebiatów), które pomimo nadmorskiego położenia nie są tak silnie związane z turystyką jako pozostałe analizowane jednostki.

Zatem w wyniku przeprowadzonych analiz potwierdzono przyjęte założenie, że pomimo rozwiniętej funkcji turystycznej gminy nadmorskie województwa zachodniopomorskiego są zróżnicowane pod względem atrakcyjności turystycznej.

Bibliografia

1. Balińska A., Atrakcyjność turystyczna wybranych gmin wiejskich Podlasia w opinii turystów, (w:) Potencjał turystyczny regionów, A. Balińska (red.), Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa, Warszawa, 2009, s. 33-42.
2. Bank Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>
3. Bezkowska G., Problemy oceny walorów przyrodniczych dla turystyki i rekreacji na obszarze Nizin Środkowopolskich, „Turystyka i Hotelarstwo”, 2003, nr 4, s. 4.
4. Domański R., Zasady geografii społeczno-ekonomicznej, Warszawa, 1998.
5. GDDKiA, <https://www.gddkia.gov.pl/pl/927/drogi-krajowe>
6. Gołębski G. (red.), Kompendium wiedzy o turystyce, PWN, Warszawa – Poznań, 2002.
7. Jackowski A., Warszzyńska J., Podstawy geografii turystyki, PWN, Warszawa, 1978.
8. Jedlińska M., Szubert-Zarzeczny U., Gospodarka turystyczna, Wyd. Akademii Ekonomicznej, Wrocław, 1994, s. 36.

9. Kaczmarek J., Stasiak A., Włodarczyk B., Produkt turystyczny, PWE, Warszawa, 2005, s. 53.
10. Koźma J., Metodyka waloryzacji przestrzennej pokrycia terenu i obiektów ochrony przyrody na potrzeby oceny konfliktowości potencjalnej eksploatacji kopalnin w obszarach perspektywicznych, *Przegląd Geologiczny*, 2015, nr 63 (9), s. 581-582.
11. Kozuchowski K., Walory przyrodnicze w turystyce i rekreacji, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań 2005, s. 204-205.
12. Kruczek Z., Atrakcje turystyczne, Fenomen, typologia, metody badań, Wydawnictwo Proksenia, Kraków, 2011, s. 129.
13. Kurek W. (red.), Turystyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2007, s. 446.
14. Mapy google, <https://www.google.pl/maps>
15. Nowacki M., Wrażenia osób zwiedzających atrakcje turystyczne, „Folia Turistica”, 2003, nr 14, 117-132.
16. Parysek J., Wojtasiewicz L., Metody analizy regionalnej i metody planowania regionalnego, Warszawa, 1979.
17. Potocka I., Atrakcyjność turystyczna i metody jej identyfikacji, (w:) Uwarunkowania i plany rozwoju turystyki, tom III, Walory i atrakcje turystyczne. Potencjał turystyczny. Plany rozwoju turystyki, Z. Młynarczyk, A. Zajadacz (red.), UAM, Poznań, 2009, s. 24.
18. Radziejowski J., Problemy oceny środowiska geograficznego dla potrzeb turystyki, „Przegląd Geograficzny”, 1979, s. 51.
19. Rapacz A., (red.), Współpraca i integracja w turystyce w euroregionie Nysa w perspektywie członkostwa w Unii Europejskiej, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, 2004, Wrocław.
20. Rapacz A., Jaremen D., Atrakcyjność turystyczna jako czynnik wyboru destynacji turystycznej, „Ekonomiczne Problemy Usług”, 2011, nr 75, s. 134.
21. Seweryn R., Zróżnicowanie atrakcyjności turystycznej Polski w układzie przestrzennym. Próba pomiaru, „Problemy Turystyki”, Nr 1-4, 2003.
22. Sołowiej D., Podstawy metodyki oceny środowiska przyrodniczego człowieka, Wyd. UAM, Poznań, 1992.
23. Tomczyk A., Atrakcyjność turystyczna regionu – aspekt teoretyczny oraz praktyczne zastosowanie jednej z metod jej oceny, *Problemy Turystyki*, 2005, Nr 28 (3-4), s. 19-35.
24. Wiśniewski E., Ocena atrakcyjności turystycznej powiatów województwa zachodniopomorskiego, (w:) Gospodarka turystyczna w regionie. Wybrane problemy funkcjonowania regionów, gmin i przedsiębiorstw turystycznych, A. Rapacz (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, 2013, s. 324-325.

DIVERSIFICATION OF THE TOURIST ATTRACTIVENESS OF COASTAL COMMUNES IN THE WEST POMERANIAN VOIVODESHIP

The main aim of the research was to determine the differentiation of tourist attractiveness of coastal communes in the West Pomeranian Voivodeship. The time scope of the analysis covers data from 2018. In the field of research methods, the rank method was used. The data comes from secondary sources, such as: literature on the subject, data from the Central Statistical Office and Internet resources. To determine the level of tourist attractiveness of the surveyed communes, the indicators of tourism development were used, as well as indicators of sightseeing values and transport accessibility, i.e. the Baretje-Defert index, the accommodation density index, the percentage of legally protected areas, the number of cultural events organized in coastal communes, diversification seashore length, location in front of national roads, percentage of railway areas. As a result of the analyzes, the assumption was confirmed that, despite the well-developed tourist function, the coastal communes of the West Pomeranian Voivodeship are diversified in terms of tourist attractiveness.

Keywords: tourist attractiveness, coastal communes, West Pomeranian Voivodeship.